Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003468

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-08-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рублевська Анна Василівна
2. Anna V. Rublevska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-6865-1614

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 035 Філологія (Українська мова)

Дата захисту: 15-08-2025

Спеціальність за освітою: Магістр за спеціальністю "Мова і література (чеська)"

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10522

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.31.41, 17.01.27

Тема дисертації:

1. Семантичні модифікації суспільно-політичної лексики в українських перекладах Біблії XIX–XX століть: лінгвокультурологічний аспект.

2. Semantic Modifications of Socio-Political Vocabulary in Ukrainian Translations of the Bible of the 19th–20th Centuries: a LinguoCultural Aspect.

Реферат:

1. Рублевська А.В. Семантичні модифікації суспільно-політичної лексики в українських перекладах Біблії XIX–XX століть: лінгвокультурологічний аспект. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі гуманітарних наук зі спеціальності 035 Філологія (українська мова). Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2025. У дисертації здійснено лінгвокультурологічний аналіз семантичних модифікацій лексикону

українських текстів Біблії XIX–XX століть: «Сьвяте Письмо Старого і Нового Завіту» (пер. П. Куліша, І. Левицького, І. Пулюя), «Євангеліє» (пер. П. Морачевського), «Біблія, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту» (пер. І. Огієнка), «Святе Письмо Старого та Нового Завіту» (пер. І.Хоменка), «Біблія» (четвертий повний переклад з давньогрецької мови ієромонаха о. Рафаїла (Р. Турконяка), переклад Українського Біблійного Товариства). Схарактеризовано в діахронно-синхронному ракурсі динаміку лексикосемантичних процесів біблійної суспільно-політичної лексики таких тематичних груп: найменування професій, найменування посад, язичницькі назви, назви соціальних статусів, назви осіб асоціальної поведінки. Практичне значення дисертації полягає в можливості використання її результатів і в навчальній, і в науковій площинах: під час викладання нормативних дисциплін з історії української мови, перекладознавства, лексикології, лінгвокультурології, стилістики, лінгвістики й міжкультурних комунікацій; у процесі лексикографічного наукового пошуку, під час напрацювання спеціалізованого монографічного масиву, який торкається і семантичної організації суспільно-політичної лексики, і її модифікацій у релігійних текстах. Підтверджено, що дослідження лексикону Біблії в лінгвокультурологічному аспекті дозволяє висвітлити не тільки мовні, але й культурні, історичні, релігійні особливості біблійного тексту. Тож лінгвокультурологічний аналіз українських перекладів суспільно-політичної лексики, представленої на сторінках Святого Письма, постає цінним джерелом вивчення закономірностей розвитку української мови від періоду її зародження й до сьогодні. Апробовано методологію дослідження біблійного тексту, яка базується на застосуванні конкордансних даних біблійного тексту та лексикографічних джерел у поєднанні з традиційними методами дослідження; з'ясовано вплив мовних, культурних, історичних, політичних та економічних чинників на семантику суспільно-політичних лексем. Схарактеризовано специфіку лінгвокультурологічного аналізу біблійного тексту; окреслено поняття релігійного стилю як функціонального стилю української мови; розглянуто сучасні підходи до вивчення суспільно-політичної лексики; обґрунтовано методику дослідження біблійного тексту в мовознавчих студіях; з'ясовано вплив мовних та позамовних чинників при перекладі СПЛ у біблійному тексті; проаналізовано семантичні особливості суспільно-політичної лексики в текстах українських версій Біблії в лінгвокультурологічному аспекті: відповідність/невідповідність вираження мовних засобів тексту-першоджерела та українських перекладів в аналізованих контекстах, виявлено оказіональні значення лексем. Ключові слова: лінгвокультурологічний аналіз, українські версії Біблії, національно-культурна специфіка, суспільно-політична лексика, семантика, лексема, біблеїзм, переклад, лексикон Стронга, тематична група, компонентний аналіз, порівняльно-зіставний аспект, структурний компонент.

2. Anna Rublevska. Semantic Modifications of Socio-Political Vocabulary in Ukrainian Translations of the Bible of the 19th–20th Centuries: a LinguoCultural Aspect. Qualifying scientific paper on the rights of the manuscript. The thesis for obtaining Ph.D. Degree in the field of Humanities, Specialty 035 Philology (the Ukrainian Language). Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University. Drohobych, 2025. There has been carried out a linguo-cultural analysis on the semantic modifications of the lexicon of the Ukrainian Bible texts of the 19th–20th centuries: "Holy Scriptures of the Old and New Testaments" (translated by P. Kulish, I. Levytsky, I. Puliui), "The Gospel" (translated by P. Morachevsky), "The Bible, or the Books of Holy Scriptures of the Old and New Testaments" (translated by I. Ohiienko), "Holy Scriptures of the Old and New Testaments" (translated by I. Khomenko), "The Bible" (the fourth complete translation from the ancient Greek by the Hieromonk Father Raphael (R. Turkoniak), translated by the Ukrainian Bible Society). There have been characterized the lexical and semantic processes and dynamics of the biblical socio-political vocabulary of the following thematic groups based on a diachronic synchronic perspective: professions names, positions names, pagan names, social status names, names of people with an asocial behaviour. The practical significance of the thesis consists in the possibility of using its results in both educational and scientific areas: teaching normative disciplines on the History of the Ukrainian Language, Translation Studies, Lexicology, Linguoculturology, Stylistics, Linguistics and Intercultural Communications; in the process of lexicographic scientific research, developing a specialized monographic array, which could cover both semantic organization of socio-political vocabulary and its modifications in religious texts. It has been determined that the study of the Bible lexicon in the linguoculturological aspect enables us to highlight

not only the linguistic, but also cultural, historical, and religious features of the biblical text. Hence, the linguo-culturological analysis on the Ukrainian translations of the socio-political vocabulary presented on the pages of the Holy Scriptures becomes a valuable source for studying the patterns of the Ukrainian language development from the period of its inception to the present day. There has been approved the methodology for studying the biblical text, which is based on the use of concordance data of the biblical text and lexicographic sources in combination with the traditional research methods; there has been revealed the influence of the linguistic, cultural, historical, political and economic factors on the semantics of socio-political lexemes. There has been characterized the specifics of a linguo-cultural analysis of the biblical text; the concept of a religious style as a functional style of the Ukrainian language has been outlined; modern approaches to the study of the socio-political vocabulary have been considered; the methodology for studying the biblical text in linguistic studies has been substantiated; the influence of linguistic and extralinguistic factors in the translation of the SPL in the biblical text has been clarified; the semantic features of the socio-political vocabulary in the texts of the Ukrainian versions of the Bible have been analysed in the linguo-cultural aspect: correspondence/discrepancy of the expression of linguistic means of the primary source text and the Ukrainian translations in the analysed contexts, and occasional meanings of lexemes have been identified. Keywords: linguo-cultural analysis, Ukrainian versions of the Bible, nationalcultural specificity, socio-political vocabulary, semantics, lexeme, bibliism, translation, Strong's Lexicon, thematic group, component analysis, comparative aspect, structural component.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Чура А. В. Особливості тлумачення професійних найменувань в українських перекладах Біблії XIX–XX століть. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія : Філологічні науки (мовознавство). 2022. № 18. С. 84–92.
- 2. Чура А. В. Тематична група суспільно-політичної лексики «назви посад» в українських перекладах Біблії XIX–XX століть. Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис». 2023. № 13. С. 213–221.
- 3. Чура А. Палітра трактувань терміну «□□□□□□ «у перекладах Біблії Івана Огієнка, Рафаїла Турконяка та Івана Хоменка. Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. праць / ред.: Ю. П. Бойко та ін. 2023. С. 36–41.
- 4. Чура А. Асоціальні суспільно-політичні терміни в українських перекладах Біблії XIX–XX сторіч. Věda a perspektivy. 2024. № 9 (40). С. 319– 328.
- 5. Чура А. В. Терміни на позначення представників влади у старослов'янській суспільно-політичній лексиці. Мова і суспільство. 2016. Т. 7. С. 27–33.
- 6. Чура А. До питання про специфіку українського перекладу окремих термінів монархічної титулатури у книзі Пророка Даниїла. Всеукраїнська наукова інтернет-конференція «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку». Переяслав, 2022. С. 113–116.
- 7. Чура А. Специфіка українських перекладів термінів асоціальних категорій у Посланні до римлян апостола Павла. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки та освіту в умовах глобалізації». № 94. Переяслав, 2023. С.130–133.

- 8. Чура А. До питання про релігійні суспільно-політичні лексеми в українських перекладах Біблії XIX–XX століть. VI Міжнародна конференція курсантів, студентів, аспірантів, ад'юнктів «Культура як феномен людського духу (багатогранність та наукове осмислення)». Львівський державний університет безпеки життєдіяльності. 23–24 листопада 2023. С. 435–440.
- 9. Чура А. В. Аналіз старослов'янських дефініцій воєнного статусу. Матеріали II Міжнародної студентів та аспірантів науково-практичної конференції "Актуальні проблеми філології та журналістики". 2016. С. 201–202.
- 10.Чура А. В. Аналіз старослов'янських дефініцій монархічного державного статусу. Матеріали VII симпозіуму україністів Середньої Східної Європи. 2016. С. 96–107.
- 11.Чура А. В. Ключові терміни старослов'янської суспільно-політичної лексики: етимологічний дискурс. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 15-річчя заснування кафедри українознавства Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. 2016. С. 65– 68.
- 12.Чура А. В. Монархічні терміни у словнику Ізмаїла Срезневського. Матеріали XI міжнародної науково практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації». 2016. Т. 11. С. 339– 342.
- 13.Чура А. В. Релігійний аспект старослов'янських дефініції вищих соціальних статусів. Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку. Матеріали XIX Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди. 2014. С. 202–205.
- 14.Chura A. V. Characteristic features of the translation of biblical antisocial terms in the works of Pylyp Morachevskyi, Panteleimon Kulish, Ivan Ohienko, Ivan Khomenko and Rafail Turkonyak. The importance of philological sciences in the modern world (October 3–4, 2024. Riga, the Republic of Latvia) Riga Baltija Publishing, 2024. С. 15–18.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацьків Петро Васильович

2. Petro V. Matskiv

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-1853-5375

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзера Оксана Василівна
2. Oksana V. Dzera

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.16

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-3471-0724

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мороз Тетяна Василівна
2. Tetyana V. Moroz

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-7191-7498

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ"

Код за ЄДРПОУ: 02125697

Місцезнаходження: вул. І. Франка, 20, Чернівці, 58000, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Галузевий

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Патен Ірина Михайлівна
2. Iryna M. Paten

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.15

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-8706-6149

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Федурко Марія Юліанівна
2. Maria Fedurko

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-1148-3867

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Котович Віра Василівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Котович Віра Василівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Івах Світлана
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна